

И.Арабаев атындагы КМУнун
Окумуштуулар кеңешинин
отурумунда каралды
Протокол № 1
«27» 08 2024-ж.

БЕКИТЕМ
И.Арабаев атындагы
ректору, проф. И.Арабаев

«30»

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин
ПРАКТИКА боюнча
ЖОБОСУ

БИШКЕК 2024

ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети мамлекеттик жогорку кесиптик билим берүү мекемесинин студенттеринин, магистранттарынын жана аспиранттарынын практикалары жөнүндөгү Жобосу практиканын милдеттерин, уюштуруучулук негиздерин жана мазмунун, практиканын мезгилиндеги студенттердин, магистранттарынын жана аспиранттарынын ошондой эле педагогикалык практиканын жетекчисинин укуктарын жана милдеттерин жөнгө салат.

Бул Жобо төмөндөгү укуктук-нормативдик актылардын негизинде иштелип чыккан:

- Кыргыз Республикасынын 11.08.2023-ж № 179 “Билим берүү жөнүндө” мыйзамы (15.02.2023-ж. өзгөртүүлөр жана толуктоолор менен);

- Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2004-жылдын 3-февралында бекитилген № 53 «Кыргыз Республикасынын кесиптик жогорку кесиптик билим берүү уюму жөнүндө жобо» токтому;

- Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2004-жылдын 3-февралында бекитилген № 53 "Кыргыз Республикасындагы кесиптик-техникалык билим берүүнүн кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруунун түзүмү жана шарттары жөнүндө жобо" токтому;

- Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2011-жылдын 23-августундагы токтому. № 496 "Кыргыз Республикасында жогорку кесиптик билим берүүнүн эки баскычтуу түзүмүн түзүү жөнүндө";

- Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2012-жылдын 29-майындагы № 346 «Кыргыз Республикасындагы жогорку жана орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын ишин жөнгө салуучу жоболорду бекитүү тууралуу» токтому ;

- Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2024-жылдын 15-майындагы № 246 “Кыргыз Республикасынын билим берүү системасында көз карандысыз аккредитациялоо жөнүндө актыларды бекитүү жөнүндө” токтому;

-Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2016-жылдын 4-октябрындагы № 525 “Кыргыз Республикасынын билим берүү системасында көз карандысыз аккредитациялоо жөнүндө актыларды бекитүү тууралуу” Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 29-сентябрдагы токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу” токтому, 2015-ж. № 670;

-Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2015-жылдын 20-ноябрындагы № 788 “Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин орто жана жогорку кесиптик билим берүү уюмдарынын типтүү штаттарын бекитүү жөнүндө” токтому;

- Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2019-жылдын 25-февралындагы № 86 “Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн билим берүү тармагындагы айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтому;

-Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 11-августундагы № 121 “Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн билим берүү жаатындагы айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтому;

-Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2020-жылдын 11-декабрындагы № 601 “Философия илимдеринин докторун (PhD) илимдердин докторун даярдоону жөнгө салуучу актыларды бекитүү тууралуу” токтому;

Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2024-жылдын 4-июлундагы № 358 “Жогорку окуу жайынан кийинки кесиптик билим берүү программалары боюнча илимий жана илимий-педагогикалык кадрларды даярдоо жөнүндө жобону бекитүү тууралуу” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2021-жылдын 21-сентябрындагы буйругу №1578/1 “Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттарын бекитүү жөнүндө”;

-Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2022-жылдын 30-июнундагы №355 “Кыргыз Республикасынын жогорку жана орто кесиптик билим берүү чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актыларын бекитүү жөнүндө” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 7-октябрындагы №552 “Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн “Кыргыз Республикасында билим берүү ишин лицензиялоонун тартиби жөнүндө убактылуу жобону бекитүү тууралуу- токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу” токтому- И.Арабаев атындагы КМУнун уставы;

- И.Арабаев атындагы КМУнун сапат саясаты;- И.Арабаев атындагы КМУнун сапаттык көрсөтмөлөрү;

- Сапатты башкаруу системасы жөнүндө жобо;

- Практика жөнүндө жобо;

-Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин кошумча кесиптик билим берүү жөнүндө жобосу;

- И.Арабаев атындагы КМУнун бүтүрүүчүлөрүнүн ассоциациясы жөнүндө жобосу.

Билим берүү системасында практика ЖОЖдо илимий-педагогикалык ишмердүүлүккө кесиптик даярдоонун курамдык бөлүгү болуп саналат жана студенттердин, магистранттардын жана аспиранттардын окуу процессинде көндүмдөрдү калыптандыруу боюнча практикалык ишинин бир түрү болуп саналат жана атайын дисциплиналарды окутуу, студенттердин окуу ишмердүүлүгүн уюштуруу, предмет боюнча илимий-методикалык иштерди жүргүзүүнү камтыйт. Практика негизги компетенцияларды калыптандырууда кесиптик ишмердүүлүктүн формаларын, каражаттарын жана ыкмаларын долбоорлоо, колдонуу жана иштеп чыгуу жөнүндө педагогикалык билимдердин өз алдынча тармагы болгон маалымат, коомдук-коммуникациялык, өз алдынча уюштуруу жана көйгөйлөрдү чечүү, мугалимдин усулдук компетенттүүлүгү жөнүндө тыянак чыгарууга мүмкүндүк берүүчү кесиптик жана интеллектуалдык, ошондой эле предметтик компетенцияларды камтыйт. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун минималдуу мазмунуна жана деңгээлине карата мамлекеттик

талаптардын негизинде жана жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык, ЖОЖду бүтүргөн жаш адис теориялык материалды практикада колдоно билүүгө тийиш, келечектеги кесиптик ишмердүүлүгүндө өз билимдерин эффективдүү колдонуу үчүн көндүмдөрдү жана компетенцияларды алууга заманбап өндүрүштү түшүнүүгө милдеттүү.

Практиканын максаты студенттерди, магистранттарды жана аспиранттарды жогорку окуу жайында кесиптик даярдоо болуп саналат.

Университеттин студенттеринин практикалык окуусун уюшкандыкта жана сапаттуу өткөрүү максатында бул Жобо түзүмдүк бөлүмдөрдүн, алардын жетекчилеринин жана университеттин студенттеринин практикалык окуу маселелери боюнча функцияларын жана милдеттерин аныктайт.

Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында, ошондой эле ушул Жободо камтылган практиканы уюштурууга карата талаптарга ылайык, кафедралар адистерди даярдоонун өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен студенттердин практикалык окуусун уюштурууну жөнгө салуучу документтерди өз алдынча иштеп чыгышат жана бекитишет.

Практикалык программалар бүтүрүүчү кафедралар тарабынан Жогорку кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде, окутуунун багыттары боюнча жумушчу окуу пландарын (бирок профилдик, адистиктер) жана дисциплинардык окуу пландарын эске алуу менен түзүлөт жана университеттин Окуу башкармачылыгы менен макулдашылып жана окуу иштери боюнча проректор тарабынан бекитилет.

Күндүзгү, сырттан (дистанттык) жана кечки окуу бөлүмдөрүндө окуган, адистиги боюнча иштеген студенттер жана магистранттар тиешелүү отчеттук документтерди тапшыруу менен иштеген жана жашаган жеринде практиканын бардык түрлөрүнөн өтө алышат. Сырттан окуу бөлүмүндө окуган студенттер жана магистранттар адистиги боюнча иштебеген жана өлкөдөн сырткары жүргөн учурларда белгиленген тартипте практикалык окуудан өтүшөт.

2. ПРАКТИКА ТҮРЛӨРҮ

Студенттердин практикасы окуу планына жана практикалык графикке ылайык уюштурулат.

Жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларында окуган жогорку окуу жайларынын студенттери (бакалавр, адистер) жана магистранттар үчүн практиканын негизги түрлөрү болуп төмөнкүлөр саналат:

- окуу практикасы (окуу-таанышуу, адаптациялык, педагогикалык, кесиптик-базалык, кесиптик-профильдик);
- өндүрүш;
- квалификация алдындагы практика.
- башкаруу;
- илим изилдөө;
- илимий-кенеш берүү;

Практиканын аталышы анын өзгөчөлүгүн аныктайт, ошондуктан бардык ченемдик-укуктук жана отчеттук документтерде чагылдырылышы керек. Окутуунун (адистигин) багытын эске алуу менен окуу практикасынын аталышы иштин түрүнөн же окутуунун стадиясынан (убакытынан) аныкталышы мүмкүн: баштапкы кесиптик көндүмдөрдү алуу практикасы, таанышуу, илимий изилдөө, талаа, педагогикалык жана башкалар.

3. ОКУУ ПРАКТИКАСЫ

- Окуу практикасынын максаттары: - кесиптик компетенцияларга ээ болуу;
- студенттердин теориялык окууда алган билимдерин бекемдөө жана тереңдетүү, аларды кийинки атайын дисциплиналарды окууга жана андан кийинки практикага даярдоо;
 - тандап алган адистиктин өзгөчөлүктөрү менен, бүтүндөй процесс жана анын структуралык бөлүмдөрү менен, технологиялык процесстердин негиздери менен тааныштыруу;

- эмгек процессине байкоо жүргүзүү, аралашуу ыкмаларын өздөштүрүү, коопсуз эмгектин ыкмаларын жана көндүмдөрүн үйрөтүү;

- педагогикалык практикадан өтүү процессинде студенттер окуу, методикалык жана тарбиялык иштердин негиздерин өздөштүрүүлөрү керек;

- алган билимдерин окуу материалына структуралаштыруу жана психологиялык жактан компетенттүү айландыруу, билим берүү жана тарбиялык милдеттерди системалаштыруу көндүмдөрдү, ар кандай темалар боюнча тапшырмаларды, көнүгүүлөрдү, тесттерди түзүүнүн ыкмалары, предметтик материалдарды оозеки жана жазуу жүзүндө баяндоо, ар кандай билим берүү технологияларын колдонууга үйрөнүү;

- тарбиялык сабактарды өткөрүүдө практикалык иштердин жүрүшүндө тарбиялык максаттарды коюу, сабактын түрүн тандоо, окуучулардын окуу ишин уюштуруунун ар кандай формаларын колдонуу көндүмдөрү калыптанышы, билим берүү ишинин натыйжалуулугун диагностикалоо, контролдоо жана баалоого үйрөнүү.

- тиешелүү дисциплиналардын окутуучуларынын сабактарына катышууда окуу материалын түзүүнүн жана берүүнүн ар кандай ыкмаларын, окуу-тарбия ишин активдештирүүнүн жолдорун, кесиптик риториканын өзгөчөлүктөрүн, ЖОЖдо окуу-тарбия иштерин баалоонун ар кандай методдору жана ыкмалары менен таанышуу.

3. 1. ОКУУ ПРАКТИКАЛАРЫН УЮШТУРУУ НЕГИЗДЕРИ.

3.1.1. Окуу практикасы теориялык жана өз алдынча иштерди, окуу-методикалык иштерди (сабактарга даярдоо, усулдук иш, баруу жана талдоо, илимий-методикалык консультацияларга баруу ж.б.), аудиториялык жүктөмдү (семинарларды, практикалык, лабораториялык сабактарды өткөрүү, тесттерди, рефераттарды, курстук иштерди жана долбоорлорду текшерүү жана кароо) камтыйт.

3.1.2. Практиканын узактыгы жана анын программасы окуу планына ылайык белгиленет.

3.1.3. Жогорку кесиптик билим берүү системасында эмгек келишими боюнча сабактарды өткөргөн студенттер, магистранттар жетекчи менен макулдашылып окуу практикасынан бошотулушу мүмкүн.

3.1.4. Окуу практикасына жалпы жетекчилик жана окуу-методикалык консультациялар практиканын жетекчиси тарабынан жүзөгө ашырылат.

3.2. ОКУУ ПРАКТИКАСЫНЫН МАЗМУНУ

3.2.1 Окуу практикасынын мазмуну ушул Жобого ылайык түзүлгөн практика программасы менен аныкталат.

3.2.2. Окуу практикасынын программасы кафедралар тарабынан иштелип чыгат жана университеттин практика бөлүмүнөн бекитилет.

3.2.3. Окуу практикасы иштин төмөнкү түрлөрүн камтыйт:

- практиканын жеке планын иштеп чыгуу;
- ЖОЖдо окуу процессин уюштуруу менен тааныштыруу;
- кафедра тарабынан уюштурулган окуу-методикалык семинарларга жана консультацияларга катышуу;
- дисциплина жана ага жакын илимдер боюнча окуу семинарларына, лабораториялык жана практикалык сабактарга баруу учурунда университеттин окутуучуларынын окутуу тажрыйбасын үйрөнүү;
- предмет боюнча окуу семинарларынын, лабораториялык, практикалык сабактардын, усулдук иштердин мазмунун жекече пландоо жана өнүктүрүү;
- дисциплина боюнча окуу сабактарын (семинарлар, лабораториялык, практикалык сабактар) өз алдынча өткөрүү жана аларды өз алдынча талдоо;
- студенттердин ишинин ар кандай түрлөрүнүн сапатын баалоого катышуу;
- студенттер менен жекече иштөө, студенттердин практикасына жетекчилик кылуу, студенттердин практикалык даярдыгына жетекчилик кылуу.

4. ӨНДҮРҮШТҮК ПРАКТИКА

Окутуу багыттарын (адистигин) эске алуу менен практиканын аталышы, адатта, студенттердин окуу профилин чагылдырат.

Өндүрүштүк практика мамлекеттик, муниципалдык жана жеке ишканаларда, илим-изилдөө, башкаруу уюмдарында жана мекемелерде жүргүзүлөт.

Университеттин практика жетекчиси менен макулдашуу боюнча студенттердин практика өтүүчү жерин аныктоого жол берилет.

Студенттер практиканын жүрүшүндө өз адистиги боюнча, жабдууларды колдонуу, технологиялык процесстер, ишканаларды башкаруу методдору, экономика жана өндүрүштү уюштуруу боюнча толук практикалык көндүмдөргө ээ болууга тийиш.

Практикадан өткөндөн кийин белгиленген мөөнөттө толтурулган күндөлүктү жана отчеттук документтерди университеттин AVN порталына жүктөөгө милдеттүү.

5. КВАЛИФИКАЦИЯГА ЧЕЙИНКИ ПРАКТИКА

Квалификацияга чейинки практика практикалык окуунун өзгөчө түрү катары окутуунун акыркы этабы болуп саналат жана студенттер, магистранттар теориялык жана практикалык окуу программасын өздөштүргөндөн кийин жүргүзүлөт.

Практиканын максаты:

- университетте алган теориялык билимдерин практикалык көнүгүүлөр аркылуу бекемдөө;
- эмгекти уюштуруунун, ишканаланы башкаруунун, илимий – методикалык жетишкендиктерди үйрөнүү;
- кесиптик компетенцияларды калыптандыруу;
- квалификациялык иштерди аткаруу үчүн материалдарды чогултуу.

Квалификацияга чейинки практика окуунун акыркы этабы болуп саналат жана студенттер университетте теориялык жана практикалык окуу программаларын өздөштүргөндөн кийин, квалификациялык ишти баштоонун алдында жүргүзүлөт.

Практиканын негизи, эреже катары, квалификациялык иштин темасы менен аныкталат. Практиканын максаттары багыттын (адистиктин) профили, ал эми мазмуну квалификациялык иштин темасы менен аныкталат. Квалификациялык

иштерди аткарууда ишкананын (уюмдун, мекеменин) өндүрүштүк иши жөнүндө студент тарабынан чогултулган фактылык материал колдонулат.

Практикадан өткөндөн кийин белгиленген мөөнөттө толтурулган күндөлүктү жана отчеттук документтерди университеттин AVN порталына жүктөөгө милдеттүү.

6. ПРАКТИКАНТТЫН УКУКТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

6.1. Студенттер менен окуу-тарбия иштеринин планын угуучу өз алдынча түзөт, ал окуу практикасынын жетекчиси, методист менен макулдашылат.

6.2. Практика учурунда келип чыккан бардык суроолор боюнча кайрылууга, практиканын жетекчиси менен байланышууга, окуу-методикалык каражаттарды пайдаланууга, практиканы уюштурууну жакшыртуу боюнча сунуштарды киргизүүгө укуктуу.

6.3. Практика учурунда практикант окуу методикасын үйрөнүү жана алдыңкы педагогикалык тажрыйба менен таанышуу максатында университеттин окутуучуларынын окуу жыйындарына катышууга (алдын ала макулдашуу боюнча) укуктуу.

6.4. Педагогикалык практиканын программасында каралган иштердин бардык түрлөрүн аткарып, ар бир сабакка кылдат даярданат.

6.5. Практикант университеттин ички тартибин, ректораттын жана практика башчысынын буйруктарын аткарат.

6.6. Практиканын программасына ылайык практикалык такшалуудан өткөндөн кийин белгиленген мөөнөттө толтурулган күндөлүктү жана отчеттук документтерди университеттин AVN порталына жүктөөгө милдеттүү. 6.3. Практика учурунда практикант окуу методикасын үйрөнүү жана алдыңкы педагогикалык тажрыйба менен таанышуу максатында университеттин окутуучуларынын окуу жыйындарына катышууга (алдын ала макулдашуу боюнча) укуктуу.

7. ПРАКТИКА ЖЕТЕКЧИЛЕРИНИН МИЛДЕТТЕРИ

7.1 Практиканын жетекчиси

7.1.1. Практиканын натыйжаларын так уюштурууну, пландаштырууну жана эсепке алууну камсыз кылат;

7.1.2. Билим берүүнүн өз ара аракеттенүүсүн пландаштырууда жана уюштурууда методикалык жардам көрсөтөт;

7.1.3. Практиканттын ишине контролдук кылат, сабактарга жана анын окуучулар менен ишинин башка түрлөрүнө катышат, практиканы уюштуруудагы кемчиликтерди четтетүү боюнча чараларды көрөт;

7.1.4. Окуу сабактарын талдоого жана баалоого катышат, практиканын жыйынтыгы боюнча пикирлерин берет;

7.1.5. Практиканын окуу-методикалык тажрыйбасын жалпылайт, аны рационализациялоо боюнча сунуштарды киргизет, практиканын маселелерин талкуулоого катышат.

7. ПРАКТИКА ЖЕТЕКЧИЛЕРИНИН МИЛДЕТТЕРИ

7.1 Практиканын жетекчиси

7.1.1. Практиканын натыйжаларын так уюштурууну, пландаштырууну жана эсепке алууну камсыз кылат;

7.1.2. Билим берүүнүн өз ара аракеттенүүсүн пландаштырууда жана уюштурууда методикалык жардам көрсөтөт;

7.1.3. Практиканттын ишине контролдук кылат, сабактарга жана анын окуучулар менен ишинин башка түрлөрүнө катышат, практиканы уюштуруудагы кемчиликтерди четтетүү боюнча чараларды көрөт;

7.1.4. Окуу сабактарын талдоого жана баалоого катышат, практиканын жыйынтыгы боюнча пикирлерин берет;

7.1.5. Практиканын окуу-методикалык тажрыйбасын жалпылайт, аны рационализациялоо боюнча сунуштарды киргизет, практиканын маселелерин талкуулоого катышат.

Окуу иштери боюнча проректор

Р.А. Зайниев

Илим жана инновациялар боюнча проректор А.К. Чалданбаева

Мамлекеттик тил, жаштар саясаты
жана спорт боюнча проректор

Садыкбек кызы Ж.

Административдик-чарба иштери
боюнча проректор

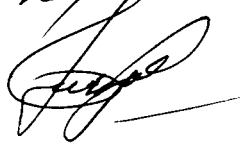

Б.М. Исаев

Практика жетекчиси

Н.М.Баястанов

согомбова нокурмет
Асейитово Н.Н.

Мам. тил боюнча